

Yeni Bilgi Teknolojisi ve Refah: Değişen İş Dünyası

James T. BENNETT*

Uzun dönemde bir milletin ekonomik, sosyal ve siyasal hayatını diğer bütün faktörlerden daha çok teknoloji şekillendirmektedir. Üstelik teknolojik değişim doğal olarak statükoyu bozmaktadır: Bazıları kazanmakta, bazıları kaybetmekte ve işlerin yapılma biçimi değişmektedir. Biz genellikle kazananları ve kaybedenleri bireysel bazda düşünürüz. Fakat benzer şekilde aynı tür muhakeme, belirli bir ülkedeki endüstriler, bölgeler ve nihayet toplumlar için de yapılabilir. Değnilmesi gereken önemli sorunlardan birisi; "bir toplumun teknolojik değişime uyum sağlamada başarılı olmak için ne yapması gerektiği"dir. Yeni bir teknolojinin doğurduğu sorunları çözemeyen milletler ekonomik durgunluğa girecek, teknolojiye uyum sağlayanlar ise, hızla büyüyecek ve vatandaşlarına gitgide genişleyen imkânlar sunacaktır.

Kitlevî teknolojik değişim yeni değildir. Basit fakat çarpıcı bir örnek olarak, geçmiş kırkbeş yıl süresince tarımdaki teknolojik değişimin, Birleşik Devletler ekonomisinin temel yapısını nasıl değiştirdiğine bakalım. 1950'de Birleşik Devletler'de toplam istihdamın yaklaşık olarak % 40'ı tarımda ve tarımla ilgili; çiftçilik, tarımsal ekipmanlar, gübreleme ve işlenmiş gıda gibi sektörlerde yapılmakta, çalı-

şan her sekiz kişiden birisi bir çiftlikte istihdam edilmekteydi. Elli yıldan daha az bir süre önce her açıdan Birleşik Devletler tarımsal bir toplumdur. Bununla birlikte 1995'e kadar tarımsal metodlar, makineler, haşere mücadele ilaçları yanında, bitkiler ve çiftlik hayvanlarında yapılan iyileştirmeler tarım sektörünün yapısını değiştirmiştir. Günümüzde çalışanların sadece otuzbeşte biri çiftliklerde çalışmaktadır. Çiftliklerin sayısı % 50'den fazla tarım nüfusu, yaklaşık onsekiz milyon azaldı. Bugün, Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'nın sadece % 1'i tarımsal hesaplardan oluşmaktadır. Artık tarım ürünleri, Malların Sınıflandırılması Şeması'nda modern Birleşik Devletler ekonomisinin çok küçük bir parçasını oluşturmaktadır.

Tarım sektöründeki bu değişimin önemini, Birleşik Devletler'de ve diğer ülkelerde çok az sayıda insan tammanasıyla farketmektedir. Birleşik Devletler ekonomisinin yeniden yapılanması, tüm desteklere rağmen sancılı olmuştur. Çünkü temel yenilikler tarımsal sektörle sınırlandırılmış, ekonominin diğer kesimleri doğrudan etkilenmemiş ve intibak uzun yıllar boyunca yavaş yavaş oluşmuştur.

Bu makalede tartışmak istediğim teknolojik değişim 1981 yılında başladı ve biz onu daha yeni, "şok dalgaları" ile hissetmeye başlıyoruz. Her büyük yeniliğin sahip olduğu po-

*George Mason Üniversitesi Ekonomi Bölümü Profesörü, Fairfax, Virginia, ABD.

tansiyeye ulaşabilmesi için, en azından bir düzine yıl geçmesi gerekir. Çünkü, önce bir alt-yapının sıfırdan oluşturulması lâzımdır. Örneğin, buharlı lokomotif; raylar, istasyonlar ve sulama istasyonları kurulana kadar tüm potansiyeline ulaşmayı başaramamıştır. O yüzden büyük teknolojik değişimler aniden ortaya çıkmamakta, aksine bir süreç içinde geliştirilmekte ve kullanılır hale getirilmektedir.

1981'de ne oldu? Kişisel bilgisayarlar (PC) devreye girdi. Burada **kişisel** kelimesini özellikle vurgulamak istiyorum. Bu olay; büyük firmaların, üniversitelerin ve devletin yanında bireylerin de bilgisayara sahip olabileceklerini, daha da önemlisi bilgisayarların kullanımından doğrudan faydalanabileceklerini gösteren gerçek bir devrimdir. Bu gelişme düşünce dünyasında radikal bir dönüşümdür. Çok değil sadece birkaç yıl önce Birleşik Devletler hükümeti bilgisayar sektörünün varlığını resmen kabul etmemişti bile. Bilgisayarlar "Standart Sanayi Kodları" ayırımında, "Muhelif Elektrikli Aletler" kısmının bir parçası olarak sınıflandırılmaktaydı.

Bilgisayar devrimini başlatacak olan değişimler; iki nedenden dolayı yakın geçmişte gerçekleşen tarımsal devrim veya bütün diğer teknolojik devrimlerden çok daha geniş, yaygın ve hızlı olacaktır. Bu nedenlerden ilki; sadece bir ya da iki sektör değil ekonomideki tüm sektörlerin değişimden etkilenecek olmasıdır. Daha doğrusu her birey bundan etkilenecektir. İkincisi, bilgisayarlar daha iyi bilgisayarların geliştirilmesi için kullanılarak, PC teknolojisi kendi kendini besleyecektir. Bilgisayar sektöründeki en çarpıcı gelişmeler sektörün kendi içinde gerçekleşmektedir. İşlem hızı, saklama kapasitesi ve uygulama alanlarında şaşırtıcı gelişmeler olurken, bir yandan da işlem ve saklamanın birim maliyetinde inanılmaz düşüşler olmaktadır. Bu maliyetler 1981 yılından beri yaklaşık yüz kat düşmüştür ve hızla düşmeye devam etmektedir. Bir mukayese yapmak açısından ticari hava taşımacılığı ile kar-

şılaştırıldığında görülür ki; eğer uçak ve havayolları sektörü benzer teknolojik gelişmeleri geçirmiş olsaydı, Boeing 747 uçağı bir ayak-kabı kutusu büyüklüğünde olacak ve onunla Londra'ya uçabilecektik. Uçak biletinin maliyeti bir Penny'den daha az olacak ve yolculuk bir dakikadan daha az sürecekti.

Anlatılan bütün bu gelişmelerin sonucu olarak; Birleşik Devletler'de ve gelişmekte olan dünyanın geri kalan kısmında makul bir gelire sahip olan her insan bilgisayar sahibi olabilmektedir. Bu durum yaklaşık 25 yıl önce, en büyük şirketler ve en büyük devletler tarafından dahi, sadece hayal edilebilirdi. Bu bilgisayarlardan ucuz olmanın yanı sıra çok da güvenilir niteliktedir. Ayrıca bilgisayarların ne yapabileceği hususunda ürkekliği olan insanlar için çeşitli yazılımlar geliştirmek üzere bağımsız bir yazılım sektörü de ortaya çıkmıştır.

Şimdi bir de PC devriminin 20 yıla yakın bir sürede bizi nereye götüreceğine bakalım. Bu tür projeksiyonların çok riskli olduğunu kabul etmekteyim. 1940'larda "veri işleme", delikli kartlar sınıflandırılarak yapılmaktayken, Thomas Watson Uluslararası İş Makinaları Şirketi'nin başındaydı ve o dönemde tüm dünyada sadece 6 bilgisayara ihtiyaç olduğunu tahmin ediyordu. Watson, bilgisayarlara için ticari bir gelecek olmadığını düşünmekteydi. Bu fikir bilgisayar kullanan bireylere göre açık bir saçmalıktı. Çünkü sadece birçok eski bilgisayarı çalışır halde tutabilmek için gerekli teknik ve mühendislik yeteneğinden dahi para kazanılabildi.

Her tahmin, beraberindeki yanlışma ihtimaline rağmen, spesifik olmasa bile değişimin yönünü artan bir şekilde berrak bir hale getirmektedir. Bunun sonucunda basit ve aynı zamanda önemli bir prensip ortaya çıkmaktadır. Eski teknoloji büyük şirketler ve devletler gibi büyük kurumları güçlendirirken, destelerken; PC bireylere hizmet eder ve onları güçlendirir.

Daha mikro bir bakış açısı ile bakarsak; a-

caba kişisel bilgisayarlar iş dünyasını nasıl değiştirmektedir; firmalar, sendikalar ve devlet gibi kurumlar sonuçlara nasıl uyum göstermektedir?

Bu soruya cevap verebilmek için ilk olarak, bilgisayar çiplerinin harekete geçirdiği değişimin tesirlerini anlamalıyız. Bilgisayar çipleri şunları yapmıştır:

-Teknoloji herkes için, her yerde ucuzdur. Gelişmiş dünyanın avantajı olan yoğun sermaye birikimi gücü, fakir "Üçüncü Dünya" tarafından büyük ölçüde zayıflatılmıştır ve uzun dönemde daha da zayıflatılacaktır.

- Bilgi ucuz, hemen ulaşılabilir ve boldur. İnternet ile daha önce hiç tahayyül edilmemiş şekilde bireyler, gruplar, endüstriler, şirketler, devlet kuruluşları ve üniversiteler... bağlantı halindedir. Bilgide uzmanlaşma çağı yeni başlamıştır.

- İletişim imkânları sadece internet yoluyla değil, ayrıca cep telefonları, uydu hatları yoluyla da oldukça ucuz ve yüksek derecede güvenli hale gelmiştir. Artık başka birisine ulaşmak için, bakır tellerle hatlara bağlanma zorunluluğunda değiliz.

- Diğer teknolojiler ve uygulamalar da çok daha etkili hale gelmiştir. Örneğin bilgisayarlar petrol ve doğal gaz arama maliyetlerini düşürmüştür. Bunun sonucu olarak; etkinlik büyük ölçüde artmıştır. Buna ilaveten tekeller törpülenmeye başlamıştır. Örneğin bilgisayar çipleri teknolojsi ile, telefon şirketlerinin tekkelleri sona erdirilmiştir. En son örnek; Birleşik Devletler'de elektrik enerjisi üretimini rekabetçi hale getirmek olmuştur. Artık tüketiciler hangi şirketten elektrik alacakları konusunda seçim yapabileceklerdir. Böylece elektrik üretimi ilk defa rekabete açılmış olacaktır. Temel iktisat bilgisine sahip her öğrenci bilir ki; tekeller üretimi kısar ve fiyatları arttırır. Bu nedenle yeni teknoloji **tüketici** dostudur.

Yeni teknolojinin iş alanındaki sonuçları nelerdir? Daha önce anlatılanlardan çıkarılan küçük bir sağduyuya, büyük bir kavrayış or-

taya çıkartmaktadır. İlk olarak yapılan iş nasıl değişmektedir? İnsanlar artan bir şekilde kâğıt parçaları yerine "byte"larla çalışmakta, veri tabanı dosya dolabının yerini almaktadır. Bir işletmedeki yöneticisinden işçisine kadar herkes aynı bilgiye ulaşabilmektedir. Örneğin; benim evimin yanında faaliyet gösteren ve büyük bir market olan "Giant Food"u düşünelim. Bu firma envanter tutmak, satış düzeyleri ve kârlılıklarını bilgisayarda takip edebilmek için, satışları sırasında barkod okuyan sistemler kullanmaktadır. Firmanın bilgisayarı ayrıntılı bir şekilde stoklar ve başka bir takım konular hakkında beş dakika arayla gün boyunca bilgi sağlayabilmektedir. Bilgisayar kullanmayan mağazalarda, yeni siparişler için birisinin talepte bulunması gerekir, oysa bilgisayar insan müdahalesi olmadan bilgi sağlar. Bu şekilde çalışan işletmelerde, emek maliyetinin düşmesi ve şirketin "gerçek zamanlı" olarak çalışması gibi nedenlerle etkinlik daha yüksektir. Ayrıca sonuçların hemen hemen anında değerlendirilmesi (feedback), insan hatasının en aza indirilmesi ve her şeyden çok bilginin kullanım açısından (daha önemli olan) çabukluk sağlanması mümkündür.

"Gerçek Zamanlı" firmalar, bizim çok âşina olduğumuz geleneksel işletmelerden çok farklıdır. Bu yeni organizasyonlarda bilginin şirket piramidi içerisinde aşağı ve yukarı doğru ulaştırılması için "orta düzey yöneticiler"e ihtiyaç duyulmamaktadır. Birleşik Devletler'de orta düzey yöneticilerin bir kısmı aylık olarak işten çıkarılmaktadır. Örneğin; buna benzer üzücü bir gelişme de AT&T'de olmuştur. Bu firma bir kaç yıl öncesine kadar Birleşik Devletler'de telefon hizmetleri alanında tekel konumunda olan, iletişim sektörünün dev bir kuruluşudur. Firma bürolarında çalıştırdığı 40.000 büro memurunu ihtiyaç duyulmadığı için işten çıkarmıştır. Sonuç olarak şirket piramitleri daha yatık ve şirketler daha küçük hale gelmektedir. Yapılan araştırmalar, geçmiş beş yılda ortalama bir Birleşik Devletler firmasının; satışlar, bilanço varlıkları ya da çalışan

sa-ısı büyüklüğü itibariyle % 20 oranında küçülmüş olduğunu göstermektedir.

İlk bakışta bilgisayar teknolojisi, iş imkânlarını yok ediyor gibi görünmüş olabilir. Fakat bu doğru bir bakış açısı değildir. Belli meslekler, özellikle büro memuriyeti ve orta düzey yöneticilik meslekleri elimine olmaktadır. Bununla birlikte genel olarak düşünüldüğünde, bilgisayar bireylere eşi görülmemiş düzeyde fırsatlar sağlamıştır. Küçük firmalar ve bireyler güçlenmeye başlamış ve küçük ölçekli firmalar bürokratik yapıyı büyük işletmelerden çok daha etkin hale gelmiştir. Birleşik Devletler'de geçen on yılda yeni ortaya çıkan, yaklaşık 30 milyon iş imkânının hemen hemen tümü 50 ya da daha az işçi çalıştıran işletmeler tarafından yaratılmıştır. Küçük sadece güzel değil, aynı zamanda eskinin dinazorlarından çok daha kıvrak ve ekonomiktir. İleriki yıllarda ortalama firma ölçeklerinin küçülmeye devam edeceği tahmin edilmektedir.

PC daha önce hiç görülmedik bir biçimde, kendi kendinin patronu olma şeklindeki "Amerikan Rüyasını" gerçekleştirmeyi mümkün kılmıştır. O halde firmalara hâlâ niçin ihtiyaç duymaktayız? Geçmişte var olan bir gerekçe; bireylerin bir firma için gerekli olan temel araçları, maliyetlerinin çok yüksek olması nedeniyle satın alamayacağıydı. Bu durum günümüzde değişmiştir. Birleşik Devletler'de yaklaşık olarak 7.000 dolara; mükemmel bir bilgisayar, yüksek kalitede bir yazıcı, bir fax makinası ve bir cep telefonu alınabilir. Diz üstü bilgisayar, cep telefonu ve araba faksı ile bir firmayı herhangi bir arabanın önkoltuğundan yönetmek (bugün örneklerini gördüğümüz gibi) mümkündür. Bu fırsatların hiçbiri 20 yıl önce yoktu, 10 yıl önce vardı fakat maliyetleri çok yüksekti. Bugün ise, bu fırsatlara ulaşmanın maliyeti çok düşüktür ve birçok kimse bu fırsatlardan faydalanmaktadır. Bu nedenlerle iş dünyası değişecektir. Büyük şirketler ve onun memurlaşmış kadrolarından uzaklaşarak, iş sahiplerinin çağına doğru gidiyoruz. Girdileri yüksek etkinlikle çalışan küçük üreticilerden

almak, firma içinde üretilmesinden çok daha yaygın hale gelmeye başlamıştır. Bu durum bize uzmanlaşma çağını haber vermektedir.

Gelecekte bir kurum olarak firma büyük bir oranda değişecektir. Benim "Sanal Firma" olarak isimlendirdiğim firma onun yerini alacaktır. Teknolojik değişim nedeniyle bir otomobilde yapılacak verimliliği artırıcı değişiklik fikri, doğru olarak yapılan büyük faaliyetler için de geçerlidir. Yapılan işin nerede yapıldığı anlamını hızla yitirmekte ve işin nerede yapıldığı gittikçe önemsiz hale gelmektedir. Sanal firma piyasa için belirli bazı ürün ve hizmetleri üretmek için şekillenmiş küçük bir grup yatırımcıdan oluşacaktır. Bu yatırımcılar sahip oldukları projeyi gerçekleştirmek için gereken faaliyetlerin tümünü koordine etmek üzere bir kişi çalıştıracak ya da kendi içlerinden birisini belirleyeceklerdir. Örneğin; temel araştırma Almanya'daki bir firmaya devredilebilir, ürün dizaynı için bir İsveç firması ile anlaşılabilir, pazarlama planı bir İngiliz reklam ajansı tarafından yapılabilir, son montaj Çin, Tayvan ve Tayland'da üretilmiş parçalar kullanılarak Meksika'da yapılabilir. Hemen hemen hiçbir şey firma içinde yapılmayacaktır. Hemen hemen her şey dünyadaki küçük, yüksek düzeyde uzmanlaşmış ve etkin şekilde çalışan yüklenici ve taşeronlara ihale edilmiş olacaktır. Bu çalışmaların iletişimi ve koordinasyonu internet yoluyla gerçekleştirilecektir. İsteyen herkes aynı veri tabanlarına ulaşabilecektir.

Bu tip aktivitelerin hacmi, tahmin edilebilecekten çok fazla artacaktır. Amerikan firmaları, dizgisi ve baskısı Hindistan'da yapılan tıbbi metinler almaktadır. Bilgisayar programlama ve yazılımlarındaki gelişmeler, Rusya ve Hindistan'daki programcılara kiralanmaktadır. Bu programcılar oldukça iyi yetişmiş insanlardır ve Japonya, Avrupa ve Birleşik Devletler'de ödenen ücretlerin bir kısmına çalışmaya isteklidirler. Ekonominin globalizasyonu şimdi başlamaktadır.

Hizmetler bile hemen hemen her yerde ü-

retilebilmektedir. Artık bir borsa komisyoncusu hayatın güzel yanlarının az, vergilerin, trafik sıkışıklığının, kiraların ve suç oranlarının yüksek olduğu New York şehrinde, Wall Street'te çalışmak mecburiyetinde değildir. Borsa komisyoncusu modern iletişim ve uydu hizmetleri sayesinde, Tahiti'de sahilde oturabilir ve tam olarak her zaman yaptığı aynı işi, bir mukim olarak yaşamayı bir plaj serserisi olarak yaşamaya tercih etmeksizin yapabilir. Muhtemelen ilk durumdakinden farklı olarak, hayatın harika güzellikleri, düşük vergiler, suç ve trafik problemlerinden arınmış ortamlar ve daha makul kiralarla... Aklıma gelmişken, borsa komisyoncusunun müşterileri, artık onun Wall Street'te çalışmadığını bilmelerine gerek olmaksızın hizmet alacak ve bu farkı hiç hissetmeyeceklerdir.

Yapıldığı yerden bağımsız hale gelen iş, herhangi bir yerde yapılabilir ve en düşük maliyet bölgesinde yapılacaktır. Böyle bir senaryo altında toplumlar ne yapmalıdır? Cevap çok basit; dünya piyasalarında rekabetçi hale gelmelidir. Daha spesifik olarak; yüksek derecede düzenlenen ve bu nedenle yüksek maliyetlere, esnek olmayan piyasalara, özellikle katı emek piyasalarına sahip ülkeler dünya rekabetinde kaybedeceklerdir. Yüksek vergiler ve yolsuzluk da yapılan işin maliyetini arttırarak, toplumun rekabet gücünü düşürmektedir. Sermaye günümüzde olduğu gibi tüm dünyada, düşük maliyete sahip ülkelerin yararına çalışacaktır. Yüksek derecede düzenlenmiş, esnek olmayan piyasalar, yüksek vergiler ya da yolsuzluk ile toplumlar ataletle itilecek ve ekonomik aktivite başka yerlere taşınacaktır.

Emek sendikalarının emek piyasalarına giriş engellerini güçlendirdiği bilinen bir olgudur. Ancak yeni dönemde sendikalar gerileyecektir ve gerileme süreci şimdiden başlamıştır. Sendikalar emek maliyetlerini arttırırsa, iş yerli ya da yabancı sendikasız firmalara yaptırılacaktır. Bu tespit kadar önemli olan başka bir tespit; yeni teknoloji ile sendikaların temelini zayıflamış olduğudur. Yönetici ve işçi arasın-

daki ayırım gitgide kaybolmaktadır. Yeni teknoloji ile işçilerden, sadece kas gücü değil, beyin gücünü de kullanması (işverenlerce) istenmektedir. Yeni global dünyada yöneticiler; iyi eğitilmiş ve yüksek derecede motive edilmiş işçilerin her işletmenin en değerli varlığı olduğunun farkındadırlar. Bunun için işçiler artık, daha iyi eğitilmekte ve daha deneyimli hale getirilmektedir. Sahip olunan iş gücünün çalışma şevkini kırmak, akıllı bir yönetici için en son yapılabilecek bir iştir. Ayrıca firmalar küçüldüğünden, artık dev bürokratik makinanın dişlisi olmayan işçinin temsili için, bir sendikanın gerekliliği de kalmamıştır. İlave olarak, işçi temsilcilerinin çocukları internette gezerken çok meşgul oldukları için artık dayanışma içinde de değillerdir.

Firmalar ve sendikalar daha küçük hale gelirken, devlet de küçülecektir. Hatta günümüz Birleşik Devletler başkanı bile "büyük devlet çağının bittiğini" farketmiştir. Yüksek oranlı vergiler ve büyük bürokrasi, yüksek büyüme oranlarına ulaşmayı amaçlayan toplumlarda itibar görmemektedir. Piyasa artık bu tür aşırılıkları tolere etmemektedir. Sözkonusu bu değişim zaman alacaktır. Ancak geçen dört yılda federal devlet işçilerinin sayısı 250.000'den daha fazla düşürülmüştür. Bu, bir başlangıçtır.

Bireylerin güçlenmesi ile, yeni teknoloji kolektivizm ve sosyalizmin tehlikeli nitelikteki aldatıcı şarkısını püskürtmekte ve liberteryen etiki beslemektedir. İnsanlık ırkına şimdiye kadar benzeri görülmemiş fırsatlar ve mutluluklar getirecek yeni bir çağ başlamaktadır. Bu konuda şüpheye kapılmamalıyız. Unutulmamalıdır ki; yaklaşık otuz yıl önce, sadece önde gelen bilim adamlarının hayal edebildiği, evlerde ve ofislerde bilgisayar kullanabilme imkânına artık milyonlarca insan sahiptir. Yakın bir gelecekte bitki yapılarında; ısıya ve su-suzluğa karşı daha dayanıklı, hastalığa karşı daha mukavemetli ve daha çok besin içerecek şekilde büyük ilerlemeler gerçekleştireceğiz. Böylece yiyecek daha bol ve ucuz hale gelecektir. Önümüzdeki on yılda oda sıcaklığında

süper iletkenlik gerçekleştirilecek ve bu gelişme enerjiyi ucuzlatacaktır. Sorun bu olayların gerçekleşip gerçekleşmeyeceği değil, ne zaman gerçekleşeceği.

İnterneti ilk kez kullandığımızda hayret ettiğimiz gibi, önümüzdeki on yılda kullanıma girecek araçlar da bizi şaşırtacaktır. Bu teknoloji herkese (daha önce sadece az sayıda müteşebbisin sahip olabildiği) ucuz ve güvenilir bilgi, iletişim ve ekonomik bağımsızlık imkânı sağlamaktadır.

Bununla birlikte kısa dönemde işten çıkarılmalar olacaktır. Eski endüstriler ve meslekler yok olurken, bazı işçiler de sahip oldukları işleri kaybedeceklerdir. Başka alanlarda yeni iş imkânları yaratılsa bile (ki bu gelişmenin büyüyen ve dinamik bir ekonomide olması kaçınılmazdır) işsizlik en azından geçici olarak artabilir. Bu gerçekleştiğinde, hükümet üzerindeki "iş imkânları yaratma" konusundaki politik baskı artacaktır. Hükümetin iş yaratabileceği veya herhangi bir değer üretebileceği fikri ölümcül derecede hatalı bir fikirdir.

Devletin yapabileceği, en fazla, değerleri ve zenginliği toplumdaki bir gruptan diğerine transfer etmektir. Eğer devlet sadece "uygun" düzenlemeler yaparak ve "doğru" kanunlar çıkararak zenginlik yaratabilseydi, hiçbir şey için vergilere ihtiyaç olmayacaktı; aydınlanmış politikacılar yasama süreciyle zenginlik yaratacak ve bütün dünyada yoksulluk ortadan kaldırılacaktı. Ne yazık ki bu bir hayaldir.

Daha kötüsü hükümet ekonomik faaliyete karıştığı zaman bu fakirlerin sırtından zenginlerin faydalanmasına yol açmaktadır. Bu temel fikir siyasetin doğasından gelmektedir. **Para** (ekonomik güç) siyasetçilerin cansuyudur. Fakirler siyasetçilere finansal yardım sağlamak için gerekli olan maddi kaynaklara sahip değildir. Toplumdaki zengin özel baskı grupları, politik sürecin kontrolünü ellerinde tutarlar. Bu nedenle devlet işsizlere, hastalara, açlara, evsizlere... (ve sizinle ilgili boşluğa yazabileceğiniz diğer sosyal problemlere) yönelik

programlar uygulamaya koyduğu zaman, paranın çok az bir kısmı bu ihtiyaçlara gider. Paraların büyük bir çoğunluğu, finansal yardımlar ve politik destek olarak "geri dönmek" üzere, politikacıların yandaşlarına yönlendirilir. Basit bir şekilde ifade edersek, tarih boyunca tüm toplamlarda devlet, "**fakirler**" den "**zenginler**"e doğru zenginliğin transferine yönelik olarak çalışmıştır.

Birleşik Devletler'de sol politikacılar Reagan ve Bush yönetimlerini, bu başkanların yönetiminde bulunduğu 12 yıl boyunca "Zenginleri daha zengin fakirleri daha fakir yaptıkları" iddiasıyla kınamışlardır. Aslında solcular haklıdır. Reagan ve Bush'lu yıllarda sanki biz başından sonuna kadar yasama sürecinde varmışız gibi, devlet, harcamaları artırdı ve toplumdaki zenginler bu harcamalardan öncelikli olarak yararlandırıldı. Yasama sürecinde yer alma ütopyası ne yazık ki gerçek değildir. Bu zenginlikten yararlanmayı beklemek de, en kötüsüdür.

Devletin ilk olarak, ekonomik ölçeğin altında yer alan kendi kendine yardım edemeyen insanlara yardım etmekle uğraşiyor olması gerekir. Zenginler elbette kendi kendilerini idare ettirebilirler. Bu fikri taşıyan insanlar, sınırlandırılmış devlet talep etmesi gereken fakirler için ekonomik fırsatlar sunmak ister ve fakirler için üzülürler. Büyük ve güçlü bir devletin anlamı; piyasa karar alma mekanizmasının yerini siyasi karar alma mekanizmasının almasıdır. Politik karar alma mekanizmasında, "**ne bildiğin**"den daha çok "**kimi tanıdığın**" (politik ilişkiler) önemlidir. Fakirlerin politik ilişkilerinin olmadığı bellidir. Bu nedenle onlar iş imkânlarından ve kendilerini geliştirme fırsatlarından yoksun kalmaktadırlar.

Teknoloji, **eğer** devlet bu fırsatları yok etmez ise, fakirlerle ve toplumdaki diğer fertlere yararlanabilecekleri birçok fırsat sunmaktadır. Piyasaya güvenen toplumlar için refah yarışlarında durmaktadır. Politik kararlara güvenen toplumların geleceğinin pek parlak olmayacağı çok açıktır.

Çeviren: Cahit Güran